

LỊCH SỬ ĐỊA PHƯƠNG

Bài 31

DAY VÀ HỌC LỊCH SỬ ĐỊA PHƯƠNG TẠI BẢO TÀNG (1 tiết)

I - Mục tiêu bài học

1. Về kiến thức

Thông qua những tài liệu, hiện vật sưu tầm được ở bảo tàng, giúp HS nắm được :

– Những sự kiện, những biến cố, tìm hiểu những hoạt động, sự đóng góp của một nhân vật lịch sử hoặc những thành tựu về một thời kì, một giai đoạn lịch sử của địa phương mình.

– Mối quan hệ biện chứng giữa lịch sử dân tộc và lịch sử địa phương. Lịch sử địa phương không chỉ là sự cụ thể hoá lịch sử dân tộc mà còn làm phong phú và là sự biểu hiện đa dạng của lịch sử dân tộc.

2. Về tư tưởng

– Góp phần củng cố, bổ sung, mở rộng những kiến thức ngoài nhà trường.

– Giáo dục tình cảm yêu mến, tự hào về quê hương, về địa phương mình, trân trọng những giá trị truyền thống tốt đẹp của quê hương trải qua bao thế hệ tiếp nối mới có được.

– Giáo dục ý thức trách nhiệm trong việc phát huy truyền thống tốt đẹp của quê hương. Các em chính là người kế tục sự nghiệp của cha ông trong công cuộc xây dựng quê hương đổi mới.

– Giáo dục ý thức trách nhiệm của HS đối với các di sản văn hoá, lịch sử địa phương.

3. Về kĩ năng

Rèn luyện cho HS kĩ năng quan sát, so sánh đối chiếu các loại tài liệu lịch sử để rút ra kết luận, nhận xét.

II - Những điều cần lưu ý

Bảo tàng (nhà, viện bảo tàng) là nơi lưu giữ, bảo vệ những tài liệu, hiện vật lịch sử gốc, được sưu tập từ những nơi diễn ra các sự kiện và những người tham dự vào các sự kiện đó hoặc là những nhân chứng lịch sử.

Bảo tàng là nơi tập trung các hiện vật về văn hoá trong quá khứ của mỗi dân tộc, mỗi vùng, mỗi địa phương. Vì vậy, đây là nơi học tập, tham quan, nghiên cứu bổ ích.

Hiện nay ở nước ta, ngoài những bảo tàng lớn cấp quốc gia hoặc cấp ngành, nhiều tỉnh, thành phố cũng có những bảo tàng của mình. Một số quận, huyện cũng có bảo tàng lịch sử. Ngoài ra rất nhiều xã, phường, nhiều cơ quan, đơn vị cũng đã xây dựng các nhà truyền thống hoặc phòng lưu niệm, lưu giữ, bảo quản các tư liệu, hiện vật của địa phương, đơn vị nhằm tôn vinh, giáo dục tiếp nối truyền thống lịch sử, cách mạng cho các thế hệ hôm nay và mai sau.

Có nhiều loại bảo tàng với quy mô lớn, nhỏ khác nhau, như : Bảo tàng lịch sử, Bảo tàng cách mạng, Bảo tàng dân tộc học, Bảo tàng phụ nữ, Bảo tàng danh nhân (Bảo tàng Hồ Chí Minh)... Nhưng thông thường, với HS trung học cơ sở, GV chọn Bảo tàng lịch sử là phù hợp, vì ở đây lưu giữ nhiều tư liệu, hiện vật quá khứ, phản ánh công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Vì vậy, Bảo tàng lịch sử cần phải được sử dụng để dạy lịch sử địa phương cho HS, không chỉ dưới hình thức tham quan để minh hoạ, bổ trợ các kiến thức trong giảng dạy lịch sử địa phương mà còn là hình thức giảng dạy bài lịch sử địa phương tại Bảo tàng lịch sử.

III - Gợi ý thực hiện bài giảng

1. Công việc chuẩn bị

– Điều quan trọng nhất là phải xác định rõ những hiện vật, tư liệu được lưu giữ trong bảo tàng có quan hệ như thế nào đến việc làm sáng tỏ và khắc sâu những tri thức lịch sử địa phương mà GV sẽ thực hiện trong bài giảng của mình. Muốn vậy, GV cần thực hiện tốt bước tìm hiểu sâu về toàn bộ và về từng tư liệu hiện vật có trong bảo tàng để xác lập được mối liên hệ đó một cách chính xác.

– Về nguyên tắc, trong khi thực hiện bài dạy lịch sử địa phương tại bảo tàng, GV cần bám sát nội dung bài dạy, không xa rời mục đích yêu cầu về các mặt tri thức, tư tưởng, tình cảm của bài học. Nên khai thác kĩ những tài liệu hiện vật có trong bảo tàng liên quan tới nội dung bài lịch sử địa phương.

2. Trình tự tiến hành bài dạy lịch sử địa phương tại bảo tàng

– Sau khi ổn định trật tự, tiến hành lễ nghi tưởng niệm, tạo nên không khí – tâm thế cho HS, GV giới thiệu tổng quát về bảo tàng : quá trình hình thành, nội dung trưng bày trong bảo tàng, những hiện vật, tài liệu đặc sắc...

– Bài giảng có thể triển khai theo hai cách :

+ Sử dụng các tư liệu, hiện vật trong bảo tàng, GV trình bày, phân tích nội dung ý nghĩa các tư liệu, hiện vật lịch sử có liên quan trực tiếp đến nội dung bài học lịch sử địa phương, nhằm cung cấp cho HS những tri thức có tính trực quan. Cần gợi ý cho HS trí tò mò, nhạy cảm trước các tài liệu, hiện vật.

+ Theo cấu tạo của bài, GV thực hiện bài học theo các bước trong giáo án, đồng thời vận dụng phương pháp phân tích, giảng giải những tư liệu, hiện vật trong bảo tàng có liên quan trực tiếp đến nội dung bài học.

– Cả hai cách trên có thể do GV thực hiện hoặc cán bộ nhân viên bảo tàng thực hiện. Bằng cách nào thì người trình bày cũng phải chú ý các yêu cầu, nêu rõ giá trị khoa học, ý nghĩa tư tưởng, tình cảm của các tư liệu, hiện vật ấy (ai tìm được, sưu tầm ở địa điểm nào, sau khi sưu tầm nó được xác minh bảo quản ra sao, nó có liên hệ như thế nào đến các sự kiện lịch sử diễn ra ở địa phương, nếu là tư liệu về cách mạng và kháng chiến thì có quan hệ như thế nào đến nhân chứng sống ở địa phương...).

– Kết thúc bài học, GV cần củng cố tri thức, nâng cao tình cảm cho HS bằng cách yêu cầu các em ghi nhớ những tài liệu, hiện vật ở bảo tàng liên quan tới nội dung bài vừa học, tìm hiểu ý nghĩa lịch sử của tài liệu, hiện vật ấy.

GV cần gợi mở cho HS ý thức tìm tòi, phát hiện những tư liệu, hiện vật lịch sử đã và đang có ở gia đình mình, trong dòng họ hoặc ở địa phương, để góp phần làm phong phú thêm bảo tàng lịch sử địa phương.

3. Đánh giá kết quả học tập

Trong kiểm tra đánh giá, GV khuyến khích HS viết bài thu hoạch, bình luận sự kiện lịch sử qua các tài liệu, hiện vật. Đề tài có thể do HS tự chọn theo gợi ý của GV và bài tập thu hoạch của HS phải được chấm điểm. Sau đó, GV chọn bài có chất lượng để giới thiệu rộng rãi qua các hình thức như báo tường, bảng tin, trong các tiết sinh hoạt lớp, ngoại khoá nhân ngày kỉ niệm lịch sử của địa phương...